

Retouradres: Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
De heer H.M de Jonge
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum
22 februari 2018

Onderwerp
Besluiten Bvvgz en Bzd

Uw kenmerk

Ons kenmerk
MvH/RvZ/MK/bs/
ATR0118/2018-U019

Bijlage(n)

Geachte heer De Jonge,

Op 6 december 2017 zijn aan ATR voorgelegd de conceptbesluiten:

- Besluit verplichte geestelijke gezondheidszorg (Bvggz);
- Besluit zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (Bzd);
- Besluit forensische zorg (Bfz).

De eerste twee besluiten zijn uw beleidsverantwoordelijkheid. Het derde besluit is de beleidsverantwoordelijkheid van de minister voor Rechtsbescherming. Het college stelt vast dat uw besluiten vooral zien op de (gedwongen) ambulante zorg. Het besluit van JenV bevat echter vooral spelregels voor de intramurale (forensische) zorg. Ondanks dit verschil zijn de besluiten vanwege de verdere samenhang in één consultatie aan ATR voorgelegd. Omdat de bevindingen ten aanzien van de besluiten door het verschil in zorg waarop zij zien verschillend zijn, heeft het college besloten om separaat te adviseren over de Bvggz en de Bzd en over de Bfz. In deze brief gaat ATR in op de besluiten Bvvgz en Bzd.

De twee besluiten stellen nadere regels op grond van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) en de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (Wzd). De bepalingen van het Bvggz en het Bzd hebben vrijwel uitsluitend betrekking op gedwongen zorg buiten een accommodatie (de zogeheten ambulante gedwongen zorg). Bvggz en Bzd wijzen de toegestane vormen van gedwongen zorg aan, zoals bijvoorbeeld het toedienen van vocht en het beperken van de bewegingsvrijheid. Zij stellen ook aanvullende voorwaarden aan deze vormen van zorg. Verder bevatten zij aanvullende regels over klachtencommissies en vertrouwenspersonen. De besluiten bevatten tenslotte bepalingen inzake de gegevensverwerking. Deze bepalingen bevatten de algemene eisen voor het verwerken van gegevens die voortvloeien uit de Wvvggz en de Wzd. Met uw departement is afgesproken om in de loop van februari 2018 te adviseren.

Contact

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T (070) 310 86 66
info@atr-regeldruk.nl

www.atr-regeldruk.nl

Toetsingskader

ATR heeft de gevolgen voor de regeldruk beoordeeld aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nut en noodzaak: is er een taak voor de overheid en is regelgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

Bevindingen

1. Onderbouwing nut en noodzaak

Nut en noodzaak van ambulante gedwongen zorg, klachtencommissies, vertrouwenspersonen, deskundigheidseisen voor CIZ-medewerkers en externe deskundigen en gegevensverwerking zijn in de toelichting van de onderliggende wetten uitgebreid gemotiveerd. Daarom komen zij bij de voorliggende besluiten niet meer aan de orde. Het gaat bij deze besluiten vooral om nut en noodzaak van de aanvullende eisen en verplichtingen. Deze zijn in algemene zin terug te voeren op de professionele wens om ze in het kader van een effectieve aanpak en behandeling te kunnen stellen c.q. opleggen. De toelichting op deze eisen en verplichtingen gaat uitgebreid in op nut en noodzaak ervan. Deze toelichting geeft het college in dit opzicht geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

De aard van de nadere eisen en verplichtingen laat geen ruimte voor minder belastende alternatieven zonder daarmee afbreuk te doen aan het (professionele) belang dat met de eisen en voorwaarden is gediend. Dat betekent dat minder belastende alternatieven naar het oordeel van het college niet voorhanden zijn.

3. Werkbaarheid en merkbaarheid

Het is geen sinecure om de eisen die de wet aan de gedwongen ambulante zorg stelt en de nadere eisen van de ter beoordeling voorliggende besluiten in de dagelijkse praktijk werkend te krijgen. Dit vanwege de complexe omgeving en de dagelijkse uitvoeringspraktijk waarin zij een rol moeten gaan vervullen. Die complexiteit is er allereerst vanwege de vele actoren die bij de uitvoering betrokken zijn, zoals het bevoegde gezag van de gemeente, het Openbaar Ministerie, de politie, de rechtspraak, de zorgaanbieders en de voor hen werkzame professionals, ieder met een eigen rol en verantwoordelijkheid. Zij wordt versterkt door de diversiteit binnen de doelgroep waarop wet en besluiten zich richten. De gedwongen ambulante zorg richt zich op een groep zorgbehoevenden met elk een eigen individuele behoefte (aan maatwerkzorg) en een behoefte aan respect voor de persoonlijke en lichamelijke integriteit. Het is zorg waarbij ook voldoende rekenschap moet worden gegeven aan de gevoelens en opvattingen van de naaste familie en omgeving. De zorg moet ook worden verleend in een (fysieke) omgeving waarin behoefte is aan veiligheid en ontbreken van overlast (denk bijvoorbeeld aan de burens). Dat laatste stelt weer eisen aan het toezicht bij het verlenen van de gedwongen ambulante zorg.

Om nadere eisen en voorwaarden op een goede wijze in de uitvoeringspraktijk te kunnen implementeren zijn daarom inspanningen van alle betrokken actoren vereist. Zo zijn er bijvoorbeeld wijzigingen in bestaande werkwijzen en werkprocessen nodig. Om de eisen en voorwaarden in de uitvoeringspraktijk werkbaar te laten zijn is daarom primair van belang om deze in nauw overleg met de sector en daarin werkzame professionals op te stellen. Het college constateert dat met de afstemming met het Openbaar Ministerie, GGZ Nederland, de Nederlandse Vereniging van Psychiatrie, MIND, de VNG, politie en rechtspraak aan deze voorwaarde is voldaan. Daarmee is goede basis gelegd voor het tot stand brengen van een werkbaar uitvoeringspraktijk. Om echter te kunnen vaststellen of de werkbaarheid ook daadwerkelijk zal worden bereikt is ook inzicht nodig in de rollen van de actoren die in de dagelijkse praktijk kunnen worden onderscheiden. En zicht op wat de eisen en voorwaarden betekenen voor elke actor en de te vervullen rol. De toelichting biedt op dit punt onvoldoende duidelijkheid. Bij gebreke van die duidelijkheid is het nog niet mogelijk om een voldoende duidelijk beeld te vormen van de effecten voor de regeldruk. Daarom is het nodig dat de toelichting op de besluiten hier meer duidelijkheid over bieden.

3.1. Het college adviseert om in de toelichting op de besluiten de onderscheiden rollen van de bij de uitvoering betrokken actoren te beschrijven en aan te geven wat de (aanvullende) eisen en voorwaarden voor elke actor betekenen.

Er is op dit moment nog geen concrete invoeringsdatum van de besluiten. Die is namelijk afhankelijk van de voortgang in de veranderingen in de gedwongen ambulante en forensische zorg. Omdat het tempo kan verschillen, kunnen voor de diverse onderdelen van de besluiten verschillende invoeringsdata komen te gelden. Dit maatwerk kan onnodige extra regeldruk voor zorgaanbieder en zorgverlener voorkomen, mits de invoeringsdata voldoende tijdig en helder worden gecommuniceerd richting die zorgaanbieders en zorgverleners.

De aanvullende eisen en voorwaarden zelf zullen vrijwel zeker tot merkbaar meer regeldruk leiden. Daarvan zijn zorgaanbieders en zorgverleners zich blijkens de toelichting voldoende bewust.

4. Berekening regeldruk

Omdat de toelichting op de consultatieversie niet geheel correct is gebleken, heeft uw ministerie een gewijzigde versie van de toelichting op de regeldrukparagraaf aan ATR toegezonden. Na overleg met uw ministerie heeft het college besloten om over deze gewijzigde versie te adviseren.

De toelichting beschrijft de noodzakelijke wijzigingen in de beleidsplannen van zorginstellingen en zorgverleners, de procedure-eisen aan de onvrijwillige ambulante zorg, de eisen aan de externe deskundigen, de eisen aan de voorbereiding van besluiten, de gegevensverwerking, de overzichten voor de Inspectie, de klachtencommissie en de cliëntvertrouwenspersoon. Deze beschrijving geeft op zich geen aanleiding tot opmerkingen. De toelichting geeft verder aan dat het op voorhand niet mogelijk is om te bepalen hoe vaak er daadwerkelijk onvrijwillige zorg buiten een accommodatie overwogen zal worden. Dit komt omdat deze vorm van zorg nieuw is. Volgens de toelichting zal het per cliënt verschillen of en in hoeverre er onvrijwillige zorg buiten een accommodatie wordt verleend. Het gaat hierbij om maatwerk, waarbij altijd wordt gezocht naar de voor de cliënt minst belastende vorm van gedwongen zorg en de belangen van de voor de continuïteit van zorg relevante familie en naasten. Dat maakt dat ook in de ambulante situatie de verleende zorg per cliëntbehoorlijk kan verschillen. Daarom geeft de toelichting aan dat pas bij de

evaluatie van de wet de gevolgen voor de regeldruk van deze AMvB in kaart zullen worden gebracht.

Zoals hiervoor aangegeven, mist de toelichting een beschrijving van de rollen van de betrokken actoren in de dagelijkse uitvoeringspraktijk en het effect van de beschreven eisen en voorwaarden voor die rollen. Als die rollen en effecten duidelijk zijn is het naar het oordeel van het college wel mogelijk om de effecten voor de regeldruk in beeld te brengen. Het college is zich er van bewust dat het in dat geval niet eenvoudig is om de effecten te ramen. De gedwongen ambulante zorg is nieuw en aanbieders zijn in deze fase van het wetgevingsproces terughoudend met informatie over de zorg die zij denken te gaan verlenen. Dat neemt niet weg dat het naar het idee van het college wel mogelijk moet zijn om bij de raming met scenario's en bandbreedtes in de effecten te werken.

4.1 Het college adviseert om bij de verantwoording van de gevolgen voor de regeldruk zo nodig met scenario's en bandbreedtes in effecten te werken. Mocht dit onmogelijk blijken, dan adviseert het college dit in de toelichting nader te motiveren.

Het college merkt ten slotte op dat de titel van de regeldrukparagraaf 'Administratieve lasten' is. Deze titel dekt de lading niet. Het verdient aanbeveling deze titel te vervangen door de meer toepasselijke brede benaming 'Regeldruk' of 'Gevolgen voor de regeldruk'.

Dictum

Nut en noodzaak van de maatregelen zijn duidelijk en adequaat in de toelichting gemotiveerd. Minder belastende alternatieven zijn niet aan de orde. De besluiten zijn opgesteld in nauw overleg met de zorgaanbieders en zorgverleners. Er is echter nog onvoldoende zicht op de rollen van de betrokken actoren in de dagelijkse uitvoeringspraktijk, en betekenis van de eisen en voorwaarden voor die rollen. Daardoor is het nog niet mogelijk om een oordeel over de werkbaarheid te geven en de gevolgen voor de regeldruk. Mede gezien de impact die deze onduidelijkheid op de dagelijkse uitvoering van de daarbij betrokken actoren kan hebben adviseert het college :

De besluiten Bvggz en Bzd niet vaststellen, tenzij met bovenstaande adviespunten rekening is gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris